

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 42C/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119445156
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Andrea Škapincová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:6119445156.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Ing. Andreou Škapincovou, PhD. v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., zastúpeného: AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., IČO: 47 237 406, so sídlom Kmeťova 26, 040 01 Košice, proti žalovanému: SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, IČO: 36 022 047, so sídlom Radničné námestie 8, 969 55 Banská Štiavnica, konajúci prostredníctvom SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Odštepny závod Košice, so sídlom Ďumbierska 14, 040 01 Košice, v konaní o zaplatenie 4.356,64 EUR s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4.356,64 EUR, úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 2.299,60 EUR od 1.10.2019 do zaplatenia, úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 869,44 EUR od 27.8.2020 do zaplatenia a úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 1.187,60 EUR od 5.10.2021 do zaplatenia, ako aj náklady spojené s uplatnením práva vo výške 480 EUR, to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcovi voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podanou žalobou pôvodne (pred rozšírením uplatneného práva) domáhal zaplatenia sumy 2.299,60 EUR s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2.299,60 EUR od 1.10.2019 do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania.

2. Podanie žaloby odôvodnil tým, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., obec D. - E. F., G. D. F., zapísaného na LV č. XXXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1 k celku, a to parcely EKN č. XXXX, o výmere 892 m², druh pozemku: trvalé trávnaté porasty a parcely EKN č. XXXX/XXX o výmere 341 m², druh pozemku: trvalé trávnaté porasty. Predmetné pozemky spolu vo výmere 1233 m² tvoria koryto vodného toku Myslavského potoka v Košiciach. Žalovaný ako správca vodného toku uvedené pozemky žalobcu užíva bez akéhokoľvek majetkoprávneho vysporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a bez uzatvorenia nájmovej zmluvy, teda bez právneho dôvodu. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného, žalobca ju odôvodňoval ust. § 5 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku. V záujme vyriešenia tejto situácie navrhol žalovanému v januári 2018 majetkoprávne vysporiadanie vlastníctva dotknutých pozemkov ich odkúpením žalovaným. Žalovaný následne zaslal žalobcovi dňa 23.3.2018 návrh kúpnej zmluvy, avšak k jej podpísaniu zo strany žalovaného nedošlo z dôvodu, že nedošlo k dohode o cene. Žalovaný akceptoval cenu vo výške 11,60 EUR/m² na základe vypracovaného znaleckého posudku. Žalobca namietol použitie tohto znaleckého posudku, keďže išlo o vyhotovenie znaleckého posudku pre inú

parcelu v rámci rovnakého katastrálneho územia, preto si tiež zaobstaral znalecký posudok na určenie všeobecnej hodnoty uvedených pozemkov. V znaleckom posudku č. 57/2017 vypracovanom znalcom F. H. H. bola stanovená hodnota pozemkov v sume 18,65 EUR/m². Výška bezdôvodného obohatenia predstavuje 10% z hodnoty pozemku za rok, na spoluvlastnícky podiel žalobcu pripadá ročná suma bezdôvodného obohatenia vo výške 1.498,- EUR (10% z 1.149,80 EUR na rok). Žalobca si v žalobe uplatnil bezdôvodné obohatenie za dva roky späť, počnúc odo dňa 22.11.2017, a to sumu 2.299,60 EUR (1.149,80 EUR x 2 roky). Zároveň si žalobca uplatnil aj náklady na zaobstaranie znaleckého posudku č. 57/2017 vo výške 480,- EUR, ktorý však nepremietol do petitu žaloby. K úrokom z omeškania žalobca uviedol, že žalovanému zaslal list - Upovedomenie o absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy, ktoré zároveň predstavovalo výpoveď z nájmu zo dňa 26.9.2019. List bol doručený žalovanému dňa 30.9.2019, čo preukazuje pripojená doručienka. V liste upozornil žalovaného, že nájmnú zmluvu, na základe ktorej žalovaný užíva pozemky, považuje za neplatnú, teda daným listom žalovaný nadobudol vedomosť, že užíva pozemky bez právneho dôvodu a teda sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohacuje. Upovedomenie o absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy a výpoveď z nájmu zo dňa 26.9.2019 podľa žalobcu možno považovať za výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu.

3. Žalovaný v odpore zo dňa 31.12.2019 uviedol, že nárok žalobcu neuznáva a doplnil, že žalovaný vykonáva správu vodných tokov a povodí na Slovensku, ktoré sú vo výhradnom vlastníctve štátu. Žalovaný ako štátny podnik je subjektom verejného práva v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia a preto jeho hospodárenie podlieha verejnej kontrole. Nie je možné svojvoľne realizovať akékoľvek plnenie, hoci aj z titulu porušovania právnych povinností zo strany žalovaného bez právneho titulu, ktorý je napríklad zmluvný vzťah. Dňa 22.1.2001 uzatvoril žalovaný s právnym predchodcom žalobcu I. B. Nájmnú zmluvu č. 10/MP49140/01 na obdobie od 1.1.2001 až do 31.12.2001, ktorej predmetom bol nájom časti pozemkov parcely registra EKN č. XXXX o výmere 415 m², a parcely EKN č. XXXX o výmere 565 m², zapísanej na LV č. XXXX. Následne dňa 18.12.2002 uzatvoril žalobca a právny predchodca žalobcu I. B. ďalšiu nájmnú zmluvu č. 45/MPV/49140/02, ktorej predmetom bol nájom časti dotknutých pozemkov na obdobie od 1.1.2002 do 31.12.2003. Žalobca následne vstúpil na miesto právneho predchodcu a za roky 2004, 2005 a 2006 žalovaný dobrovoľne uhradil dlžné nájomne aj spolu s príslušenstvom a trovami právneho zastúpenia. Žalobca a žalovaný dňa 24.5.2007 uzatvorili Nájmnú zmluvu č. D6/34/MP/49140/07 predmetom ktorej bol nájom dotknutých pozemkov za obdobie od 1.1.2007 do 31.12.2007. Následne dňa 1.12.2008 uzatvorili ďalšiu Nájmnú zmluvu č. D6/41/MP/4933008 o nájme dotknutých pozemkov s výškou nájmného v sume 127,46 EUR ročne. Podľa žalovaného keďže od roku 2009 do 2018 nedošlo k uzatvoreniu ďalšej nájomnej zmluvy, alebo jej dodatku a žalobca ako prenajímateľ nepodal na príslušnom súde návrh na vypratanie nehnuteľnosti do 30 dní od skončenia nájmu, nájmná zmluva zo dňa 1.12.2008 sa v zmysle § 686 ods. 2 Občianskeho zákonníka každý rok ex lege obnovovala. Žalovaný si voči žalobcovi plnil povinnosti z nájmu, keďže každý rok uhradil nájomné vo výške 127,46 EUR, naposledy za rok 2017 dňa 7.12.2017. Nájomné za rok 2018 ešte nebolo uhradené z dôvodu neuplynutia lehoty splatnosti, keďže v zmysle článku 3 Nájomnej zmluvy je nájomné splatné do konca prvého mesiaca po uplynutí bežného roka, t.j. do 31.1.. Nie je pravdou, že žalovaný užíva pozemky žalobcu bez právneho dôvodu. K rozsahu užívania žalovaný uvádza, že z jeho strany nedochádza k užívaniu celej plochy pozemku, parcely EKN č. XXXX, ale len časti tvoriacej koryto vodného toku Myslavský potok o výmere 542 m², o čom niekoľkokrát informoval žalobcu listom zo dňa 29.11.2017 a následne listom zo dňa 11.1.2018, v ktorom reagoval na požiadavku majetkovoprávneho vysporiadania celej parcely EKN č. XXXX vo výmere 892 m², ktorú žalobca odôvodnil tým, že v návrhu kúpnej zmluvy nie je zohľadnené takzvané ochranné pásmo (2 x 5 m), ktoré s investičnou stavbou A. potok súvisí, ako aj znehodnotenie a nevyužitelnosť zostávajúcej časti parcely, obmedzenie dispozície s majetkom v dôsledku takzvaného ochranného pásma. Žalovaný argumentoval, že pojem ochranné pásmo nepozná Vodný zákon, avšak podľa § 49 ods. 2 Vodného zákona, pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pod pobrežnými pozemkami v závislosti od opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom toku sú pozemky do 10 metrov od brehovej čiary a pri drobných vodných stavbách do 5 metrov od brehovej čiary. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný ako správca vodného toku je v zmysle zákona oprávnený užívať pobrežné pozemky pri výkone správy vodného toku, respektíve vodných stavieb, a to iba v zákone vymedzenom rozsahu v zmysle § 49 ods. 1 a 6 Vodného zákona. V zmysle § 50 Vodného zákona sú vlastníci pobrežných pozemkov povinní umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia. Žalovaný ako správca vodného toku fakticky užíva a potrebuje na výkon správy vodného toku iba časti pozemku parcely EKN č. XXXX vo výmere

542 m² a celý pozemok parcely registra EKN č. XXXX/XXX o výmere 341 m². K takejto výmere sa preto viazal aj návrh kúpnej zmluvy. Následne však žalobca vo vzájomnej komunikácii namietal, že nie je možné rozumne očakávať akceptáciu takéhoto oddelenia a ponechania nevyužitej úzkej časti parcely registra EKN č. XXXX vo vlastníctve žalobcu. Podľa žalovaného však žalobca môže zvyšné časti parcely užívať, nebolo zo strany žalobcu preukázané, že by bolo užívanie zvyšnej časti pozemku neprimerane sťažené, alebo úplne vylúčené. Nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia za celú výmeru dotknutých pozemkov, to znamená, že nielen pozemkov tvoriacich koryto vodného toku, ale aj jeho pobrežných pozemkov považoval žalobca za neoprávnený, pretože tieto nie sú súčasťou predmetnej vodnej stavby. Pokiaľ ide o pobrežné pozemky, nie je možné sa stotožniť s tým, že v prípade pobrežných pozemkov dochádza k obmedzeniu vlastníckeho práva titulom neoprávneného užívania, za ktoré by mal žalovaný poskytovať finančnú náhradu. Aj návrh žalovaného na mimosúdne vysporiadanie zahŕňal výlučne pozemky, respektíve ich časti, ktoré sú súčasťou umelého koryta vodného toku Myslavský potok. Uvedená argumentácia žalovaného ohľadom vodných tokov bola akceptovaná aj žalobcom, keďže po vzájomnej komunikácii pristúpil k návrhu kúpnej zmluvy, ktorého predmetom boli iba pozemky pod vodným dielom. K uzatvoreniu kúpnej zmluvy nedošlo pre nesúhlasné stanovisko ekonomického riaditeľa žalovaného s navrhovanou kúpnu cenou vo výške 18,65 EUR/m² stanovenej v znaleckom posudku žalobcom, a to z dôvodu existencie vlastného znaleckého posudku žalovaného č. 21/2018 zo dňa 5.2.2018 vypracovaného znalcom F. A., na základe ktorého bola všeobecná hodnota obdobného pozemku, nie totožného, ale novovytvorenej parcely registra CKN č. XXXX/XX odčlenenej od parcely č. XXXX, zapísanej na LV č. XXXXX určená sumou 11,60 EUR/m². Žalovaný namietol aj nedostatok aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie. Sporné nehnuteľnosti tvoria koryto vodného toku, pričom s účinnosťou zákona č. 138/1983 Zb. o vodách, sa korytá vodných tokov stali ex lege majetkom štátu. Žalovaný zastával názor, že subjektom, ktorý sa môže hypoteticky obohacovať, by mala byť Slovenská republika a nie správca vodného toku. Dal do pozornosti ust. 5 a 6 zákona č. 111/1990 Zb., podľa ktorého podnik vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov, avšak podľa § 6 ods. 2 podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje, podľa ods. 1 v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy a obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné. Ak správca majetku štátu nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu, má s poukazom na uvedené pred súdom vecnú legitímáciu štát a nie správca jeho majetku. Zároveň uviedol, že v totožnej právnej veci, týkajúcej sa totožných nehnuteľností, kde je však žalobcom druhý podielový spoluvlastník J. B., prebieha na Okresnom súde Košice I konanie sp. zn. 40C/5/2019, ktoré je prerušené, nakoľko medzi stranami prebiehajú mimosúdne rokovania. Mimosúdny návrh sa pritom týka aj druhého spoluvlastníka, teda žalobcu v tomto konaní. Z uvedeného dôvodu sa javí vydanie platobného rozkazu ako predčasné.

4. Žalobca v duplike dodal, že správcom vodného toku, ktorý zasahuje užívaním nehnuteľnosti do vlastníckeho práva žalobcu bez právneho dôvodu a bez úhrady, je organizačná zložka žalovaného, teda konkrétne odštepny závod, a navrhol pokračovanie na príslušnom súde.

5. Žalobca v podaní zo dňa 25.8.2020, čl. 192 navrhol zmenu žaloby, ktorou rozšíril pôvodnú žalobu tak, že si uplatňuje od žalovaného vydanie bezdôvodného obohatenia spätne za obdobie od 23.11.2019 do podania návrhu na zmenu žaloby, t.j. do 25.8.2020. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby súd pripustil zmenu petitu žaloby v znení: Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 3.169,04 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2.299,60 EUR od 1.10.2019 do zaplataenia a úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 869,44 EUR do dňa nasledujúceho po dni doručenia návrhu na zmenu žaloby žalovanému do zaplataenia a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov konania.

6. Na pojednávaní dňa 9.9.2020 žalobca sa vyjadril k aktívnej a pasívnej legitímácii, ako aj k posúdeniu nájomnej zmluvy. Súd pripustil zmenu žaloby v znení: I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 3.169,04 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2.299,60 EUR od 1.10.2019 do zaplataenia a úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 869,44 EUR od 28.8.2020 do zaplataenia, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. II. Žalobcovi voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

7. V podaní zo dňa 21.9.2020 žalobca uviedol, že v predmetnom spore došlo k porušeniu ust. § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina

alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd. Vzhľadom k tomu, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom a predmetnú nájomnú zmluvu z 1.12.2018 uzatvoril samostatne so žalovaným, došlo k porušeniu § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bez ohľadu na to, že žalovaný uzatvoril nájomnú zmluvu aj s podielovým spoluvlastníkom druhej polovice nehnuteľnosti, a to s J. B.. Obe nájomne zmluvy boli uzatvorené osobitne s jednotlivými podielovými spoluvlastníkmi, z ktorých má každý podiel jednu polovicu, a teda nešlo o väčšinového spoluvlastníka, spoluvlastníci nekonali spoločne a súčasne. V danom prípade preto nedošlo k hospodáreniu so spoločnou vecou na základe spoločného rozhodnutia spoluvlastníkov s väčšinovým podielom. Zároveň odmietol, aby takéto osobitné uzatváranie nájomných zmlúv sa považovalo za spoločné hospodárenie väčšinových spoluvlastníkov so spoločnou vecou. Nie je možné uzatvoriť zmluvu o nájme iba spoluvlastníckeho podielu, keďže ide o ideálny podiel. Poukázal na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/39/2018, v zmysle ktorého rozhodovanie o nájme nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve viacerých osôb je súčasťou rozhodovania o hospodárení so spoločnou vecou, preto druhý podielový spoluvlastník, ktorému vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam patrí podiel v jednej polovici, bol povinný pred uzatvorením nájomnej zmluvy požiadať žalobcu o súhlas s jeho uzatvorením, čo neurobil. K dobe trvania nájomnej zmluvy argumentoval, že v zmysle článku 2 nájomnej zmluvy nehnuteľnosť sa prenajala od 1.1.2008 do doby majetkoprávného vysporiadania z dôvodu jej užívania nájomcom. Takéto stanovenie doby trvania zmluvy považoval za neplatné v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa právny úkon musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. Podľa jeho názoru je takýto termín neurčitý a nejasný, keďže prenajímateľ nemá právnu istotu dokedy je zmluva platná, a teda dokedy trvá. Takisto rozvázovacia podmienka znemožňuje určiť, kedy a či vôbec dôjde k majetkoprávnemu vysporiadaniu. Žalovaný poslal žalobcovi v rokoch 1997 a následne aj v roku 2017 návrh kúpnej zmluvy na predmet nájmu, avšak v oboch prípadoch k uzatvoreniu zmluvy nedošlo. K aplikácii § 686 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žalobca uviedol, že § 686 ods. 2 spája obnovenie nájmu s nájmom uzatvoreným na dobu určitú. V tomto prípade však v žiadnom prípade nebola nájomná zmluva uzatvorená na dobu určitú. Podľa žalobcu môže slúžiť na zodpovedanie otázky určitosti doby trvania zmluvy aj právna úprava zmluvy o budúcej zmluve podľa § 50a Občianskeho zákonníka, z ktorej vyplýva, že účastníci zmluvného vzťahu sa dohodnú, že do určitej doby uzatvoria zmluvu. Poukázal na to, že pri uzatvorení zmluvy stačí, keď sa doba určí tak, že zmluva sa uzavrie do toho okamihu, keď nastane určitá udalosť alebo právna skutočnosť, ktorá nepochybne nastane, avšak nevie sa kedy. Takáto doba sa nemusí viazať na konkrétny dátum. Podľa žalobcu nedostatok spočívajúci v neurčení doby, do ktorej má byť zmluva uzatvorená, spôsobuje neplatnosť zmluvy. V podmienkach prejednávanej veci preto pri uzatváraní nájomnej zmluvy žalovaný nie je nijakým spôsobom obmedzovaný v súvislosti s podnikaním príslušných krokov smerujúcich k majetkoprávnemu vysporiadaniu. Z dôvodu opatrnosti žalobca uviedol, že v prípade, ak by doba trvania zmluvy bola určená a pokiaľ by bola zmluva uzatvorená na dobu neurčitú, žalobca zmluvu platne nevypovedal.

8. V podaní zo dňa 10.12.2020 žalobca navrhol vykonať dokazovanie výsluchom svedkov, a to zamestnancov žalovaného za účelom preukázania skutočného úmyslu žalovaného, pokiaľ ide o uzatvorenie kúpnej zmluvy, k mimosúdny rokovaniam so žalobcom, k dohadovaniu presných podmienok kúpy pozemkov, ktoré sú predmetom súdneho konania a k potvrdeniu ceny pozemkov. Mimosúdne rokovania, aj keď boli adresované J. B. sa rovnako týkajú aj tohto konania. Predmetné úkony, rokovania spochybňujú doterajší názor žalovaného k vecnej legitímácii, ako aj k cene pozemkov. Podľa žalobcu práve žalovaný spôsobil nevyhnutnosť súdneho konania a prietahy v tomto konaní z dôvodu mimosúdneho urovnania v rámci konania v spore sp.zn. 40C/5/2019.

9. V podaní zo dňa 17.5.2021 žalovaný dal do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/286/2018, v zmysle ktorého výkonom zákonných práv a plnením zákonných povinností na strane žalovaného nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia, z plnenia zákonných povinností žalovanému majetkový prospech vzniknúť nemohol. Naďalej argumentoval nedostatkom aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie, právnu úpravou zákona č. 138/1973 Zb. a Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo 38/2007 z 10.1.2008. Žalovaný mal za to, že najneskôr k 1.4.1975 pozemky, ktoré sú predmetom sporu, prešli do vlastníctva štátu poštátnením z pôvodných vlastníkov. Poukázal na dôvodovú správu k zákonu č. 184/2002 Z.z. o vodách, Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/109/2020 a 6Co/275/2019, ako aj právnu úpravu v Českej republike, ust. § 127 ods. 5 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách.

10. Žalobca v podaní zo 7.6.2021 uviedol, že v prejednávanej spore nie je možné aplikovať rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/286/2018. Užívanie sporných pozemkov podľa neho potvrdzuje aj text Dohody o urovnaní č. L1/49121/19, ktorá vzišla z iniciatívy žalovaného, že sa zaväzuje uhradiť žalobcovi finančnú náhradu za užívanie predmetu užívania bez zmluvného vzťahu. Uviedol, že úprava Myslavského potoka a vybudovanie umelého koryta započalo v roku 1978 a prebehlo v rokoch 1982-1983, preto k poštátňeniu pozemkov dôjsť nemohlo. Ak by aj došlo k poštátňeniu predmetných pozemkov, v uvedenom prípade žalobca vydržal pozemky a je možné hovoriť o nedbanlivosti pôvodného vlastníka a dobromyseľnosti nadobúdateľa, ktorý nadobudol nehnuteľnosť od vlastníka.

11. V podaní z 16.9.2021 žalobca argumentoval, že ku dňu 7.9.2021 došlo k zmene vlastníckeho práva. Z iniciatívy žalovaného došlo k vypracovaniu kúpnej zmluvy, jej podpísaniu, podaniu. Kúpna cena bola stanovená v zmysle znaleckého posudku č. 57/2017. Na základe uvedeného považoval za neopodstatnené námietky žalovaného k nedostatku vecnej legitímácie.

12. V podaní z 27.9.2021 žalobca navrhol pripustiť zmenu žaloby, rozšírením obdobia, za ktoré požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia, od 27.8.2020 do povolenia vkladu vlastníckeho práva dňa 7.9.2021, požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 4.356,64 EUR, spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 2.299,60 EUR od 1.10.2019 do zaplatenia, úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 869,44 od 27.8.2020 a úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 1.187,60 EUR odo dňa nasledujúceho po dni doručenia návrhu na zmenu žaloby žalovanému do zaplatenia a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania.

13. Na pojednávaní dňa 6.10.2021 zotrval žalobca na absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy, z dôvodu označenia zmluvných strán, predmetu nájmu, ako aj trvania zmluvy. Pokiaľ išlo o účastníkov zmluvy, nie sú zmluvnými stranami obaja podieloví spoluvlastníci, došlo k porušeniu § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný aj napriek majetkovoprávnemu vysporiadaniu zotrval na doterajšej právnej argumentácii. Doplnil, že nikde v zákone nie je uvedené, že správca vodného toku by mal platiť za užívanie pobrežného pozemku, poukázal na závery Rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 5Co/286/2018. Žalobca uviedol, že aj nájomná zmluva z roku 2008, ktorá je podľa ich názoru neplatná, mala predmet nájmu určený vo vyššej výmere. Pobrežné pozemky tvoria funkčný celok k vodnej stavbe, zo žiadneho ustanovenia vodného zákona nevyplýva bezplatné užívanie, obmedzenie vlastníctva je vždy za náhradu. Zvyšnú časť, t.j. pobrežné pozemky, nie je možné užívať, nemôžu stavať, nič sadiť, ide o úzky pás cca 10m od vodného toku, 35 m na dĺžku, pričom náhrada za polovicu je predmetom tohto sporu.

14. Krajský súd v Košiciach Uznesením sp.zn. 6Co/32/2022 zo dňa 27.2.2023 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z 6.10.2021 č.k.: 42C/3/2020-574 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd sa dostatočne nevysporiadal s procesnou obranou žalovaného o nadobudnutí vlastníckeho práva k sporným pozemkom štátom dňom 1.4.1975, kedy nadobudol účinnosť zákon 138/1973 Zb. o vodách, ktorá otázka je podstatná z hľadiska ustálenia aktívnej legitímácie v spore čo spôsobilo nepreskúmateľnosť rozhodnutia vo vzťahu k záverom o vecnej legitímácii strán sporu (bod 34). Pre posúdenie aktívnej legitímácie žalobcu (vo vzťahu k časti nehnuteľností tvoriacich koryto) je v danom spore potrebné skúmať, či ku dňu 1.4.1975 dotknuté nehnuteľnosti tvorili vodný tok definovaný podľa § 31 ods. 1 zák. č. 138/1973 Zb., teda či boli súčasťou koryta vodného toku- Myslavského potoka, či už prirodzeného alebo umelého, lebo iba v takomto prípade došlo k prechodu vlastníctva na štát dňom 1.4.1975 (bod 54). Po vrátení veci úlohou súdu prvej inštancie v prvom rade je rozhodnúť o návrhu na zmenu žaloby z 27.9.2021 a vychádzajúc z úvah odvolacieho súdu dôsledne sa zaoberať vecnou legitímáciou s dôrazom na aktívnu legitímáciu žalobcu a v prípade, ak dospeje k záveru o aktívnej legitímácii žalobcu a pasívnej legitímácii žalovaného (ktorú je súd povinný odôvodniť aj s odkazom na právny predpis, jeho konkrétne ustanovenia), posúdiť dôvodnosť uplatneného nároku, pokiaľ ide o jeho výšku. Tak, ako je vyššie uvedené, pre posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore bude potrebné ustáliť, či dotknuté nehnuteľnosti ku dňu nadobudnutia účinnosti zák. č. 138/1973 Zb. (t. j. k 1.4.1975) tvorili koryto vodného toku, ak nie, kedy a v dôsledku akých okolností a za akej právnej úpravy, ako aj na základe akého rozhodnutia sa stali korytom vodného toku, v ktorej súvislosti potom posúdi, či vzniklo vlastnícke právo štátu. Po vrátení veci sa prvoinštančný súd vysporiada so všetkými námietkami žalovaného, vznesenými v tomto konaní.

16. Uznesením č.k.: 42C/3/2020 súd pripustil zmenu petitu podľa návrhu žalobcu z 27.9.2021.

17. Žalobca v podaní z 27.7.2023 predložil rozsiahlu argumentáciu vo vzťahu k jednotlivým bodom uznesenia odvolacieho súdu. K požiadavke odvolacieho súdu, aby bolo preukázané, či Myslavský potok ako prirodzený vodný pretekajúci ku 1.4.1975 dotknutými parcelami uviedol, že to nie je objektívne schopný zabezpečiť. Predložil súdu vyjadrenie a komunikáciu ako od Okresného súdu Košice – odbor starostlivosti o životné prostredie zo dňa 27.6.2018, 9.5.2023, 16.5.2023, a 28.6.2023, tak Okresného úradu Košice – katastrálny odbor zo dňa 1.6.2023. Navrhol, súdu od žalovaného vyžiadať predloženie relevantnej dokumentácie vzťahujúcej sa na realizáciu, resp. vybudovanie umelého koryta Myslavského potoka z rokov 1978 až 1983. Žalovaný vystupoval ako správca toku, preto by mal mať k dispozícii materiály, z ktorých vyplýva, akým spôsobom preteká (a či vôbec) Myslavský potok dotknutými parcelami vo svojom prirodzenom koryte pred tým, než započali práce na vybudovaní umelého koryta. Za predpokladu, že v čase k 1.4.1975 prechádzalo prirodzené koryto Myslavského potoka dotknutými parcelami, mohlo dôjsť v tom čase k prechodu vlastníckeho práva na štát vo vzťahu k častiam pozemkov nachádzajúcich sa na pod korytom vodného toku. Následne v období od 1978 do 1983 prebiehali úpravy Myslavského potoka, kedy v danej lokalite došlo k odklonu potoka a vybudovaniu jeho umelého koryta. Teda za predpokladu, že k 1.4.1975 prechádzalo prirodzené koryto Myslavského potoka dotknutými parcelami, platilo by, že k 1.4.1975 časť pozemkov tvoriacich koryto vodného toku zmenila vlastníka, z dôvodu prechodu vlastníckeho práva na štát. V období medzi rokmi 1978 – 1983 došlo k úprave koryta, vybudovaniu umelého koryta, ergo pôvodné riečište, resp. vodný tok zanikol. To znamená, že časti pozemkov, ktoré pôvodne tvorili koryto vodného toku, už túto funkciu neplnili. Po vybudovaní umelého koryta Myslavského potoka, to nekopirovalo pôvodné, prirodzené koryto, ale naopak, prechádzalo dotknutými parcelami v inej lokalite. Teda po tom, čo bolo prirodzené koryto odklonené, ergo pozemky tvoriace toto koryto už takéto koryto netvorili, tieto pozemky nemohli ostať naďalej vo vlastníctve štátu. Vlastníctvo sa vzťahovalo výlučne na pozemky tvoriace koryto vodného toku. Potom, čo prirodzené koryto zaniklo, vlastnícke právo nemohlo ďalej pretrvávať. Druhou variantou je prípad, ak ku 1.4.1975 prirodzené koryto Myslavského potoka nepretekalo dotknutými parcelami. V takomto prípade je smerodajná len realizácia stavby umelého koryta v rokoch 1978 – 1983. V tomto prípade odvolací súd považuje za potrebné ustáliť rozhodovací proces a správne konanie, týkajúce sa zavodenia parciel prostredníctvom umelého koryta. Ak malo dôjsť v dôsledku vybudovania umelého koryta k prechodu vlastníckeho práva na štát, bolo nevyhnutné postupovať podľa predpisov o vyvlastnení, pričom uvedené nemohlo prebehnúť bez adekvátnej náhrady. Žalovaný síce v odpore z 31.12.2019 „z opatrnosti uviedol“, že v minulosti mohlo dôjsť k legitímnemu prechodu vlastníckeho práva na štát. Žalovaný to však nepodložil žiadnymi dôkazmi, nepredložil žiadne rozhodnutie, ktorým by došlo k vyvlastneniu, nepredložil žiadne listiny preukazujúce priebeh správneho konania, resp. vyplatenia náhrady za vyvlastnenie. Bol to práve žalovaný, ktorý začal argumentovať otázkou prechodu vlastníckeho práva, resp. vyvlastnením. Nemožno spravodlivo od žalobcu požadovať, aby preukazoval skutočnosti, ktoré tvrdí žalovaný. Žalobca tvrdí, že v danom prípade nedošlo k žiadnemu konaniu, na podklade ktorého by mohlo dôjsť k vyvlastneniu pozemkov tvoriacich koryto umelého koryta vodného toku. Ďalej žalobca argumentoval nadobudnutím vlastníckeho práva vydržaním a k náhrade za vydanie bezdôvodného obohatenia a k náhrade za užívanie pobrežného pozemku.

18. Súd zistil nasledujúci skutkový stav:

19. Z LV č. XXXXX, kat. územie E. z 21.11.2019 vyplýva, že na liste vlastníctva je vedená i sporná parcela č. XXXX o výmere 892 m², druh pozemku trvalý trávnatý porast a parcela XXXX/XXX o výmere 341 m², druh pozemku trvalý trávnatý porast. Obe parcely sú umiestnené v zastavanom území obce a ide o parcely registra E, pričom žalobca je spoluvlastníkom uvedených parciel, ktoré sú predmetom sporu v spoluvlastníckom podiele jedna polovica.

20. Z návrhu kúpnej zmluvy medzi predávajúcimi: žalobca a jeho bratom J. B., ako podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu a Slovenskou republikou ako kupujúcim vyplýva, že predmetom zmluvy mala byť výmera 883 m², 341 m² ako pozemok parcely registra E XXXX/XXX a časť pozemku parcely E č. XXXX o výmere 542 m², kúpna cena vo výške 16.640,68 EUR, pričom kúpna cena za 1 m² tejto nehnuteľnosti bola stanovená podľa znaleckého posudku č. 57/2017 vyhotoveného znalcom F. H..

21. Zo znaleckého posudku č. 57/2017 zo dňa 21.9.2017, vypracovaného F. H. H. za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti pozemkov registra E, zapísaných na LV č. XXXXX, kat. územie E., ako parcela č. XXXX a ako aj parcela č. 6827/501 vyplýva jednotková hodnota pozemkov, ktoré sú predmetom sporu vo výške 18,65 EUR/m², pričom všeobecná hodnota pozemku, parcela č. XXXX predstavuje sumu 16.635,80 EUR a všeobecná hodnota pozemku, parcela č. XXXX/XXX predstavuje sumu 6.359,65 EUR.

22. Z oznámenia o absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy, z výpovede nájomnej zmluvy zo dňa 26.9.2019 vyplýva, že nájomná zmluva uzatvorená dňa 20.12.2008 medzi prenajímateľom a nájomcom, ktorej predmetom je prenájom nehnuteľností, parciel zapísaných na LV XXXXX, katastrálne územie E., je podľa žalobcu absolútne neplatná a to z dôvodu neurčitosti a nezrozumiteľnosti nájomnej zmluvy o dobe trvania nájmu. Ide o dôvod neplatnosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže v nájomnej zmluve je uvedené, že nehnuteľnosť uvedená v článku 1 sa prenájma od 1.1.2008 do doby majetkoprávneho vysporiadania z dôvodu jej užívania nájomcom. Zánik nájomnej zmluvy je viazaný na splnenie rozvázovacej podmienky, ktorou je uskutočnenie majetkoprávneho vysporiadania medzi nájomcom a prenajímateľom. Predmetná rozvázovacia podmienka je podľa žalobcu neurčitá. Z dôvodu neurčitosti rozvázovacej podmienky, táto spôsobuje aj neplatnosť zmluvy ako celku. Zároveň poukázal na neurčitosť predmetu nájmu. Ide tiež o dôvod neplatnosti podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože predmetom nájmu podľa nájomnej zmluvy je parcela označená parcelným č. XXXX o výmere 415 m². Podľa listu vlastníctva č. XXXXX však takto označená parcela nie je na liste vlastníctva zapísaná. Na LV sa nachádza parcela č. XXXX o výmere 892 m², pričom spoluvlastnícky podiel žalobcu k predmetnej nehnuteľnosti vo veľkosti jednej polovice je vo výmere 446 m². Zároveň aj parcela č. XXXX je označená v rozpore s listom vlastníctva, nakoľko na LV č. XXXXX sú zapísané parcely XXXX/XXX B. XXXX/XXX, preto nie je možné presne zistiť, ktorá z týchto parciel je predmetom zmluvy. Žalobca považoval nájomnú zmluvu za neurčitú, jednak z dôvodu neurčitosti predmetu nájmu a tiež z dôvodu neurčitosti doby trvania nájmu a podmienky ukončenia nájomnej zmluvy. Z dôvodu opatrnosti a právnej istoty tento úkon je možné považovať aj za výpoveď nájomnej zmluvy.

23. Z Nájomnej zmluvy č. D64/41/NP/49330/08 z 1.12.2008 vyplýva prenájom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa na LV č. XXXXX, konkrétne parcely č. XXXX B. XXXX vo výmere spolu 980 m² zo strany prenajímateľa J. B. žalovanému ako nájomcovi, pričom celkový záber zodpovedajúci podielu prenajímateľa je 480 m² a k tomu bola za nájom určená hodnota 8,- Sk/m², čo predstavuje ročné nájomné 120,46 EUR pri 480 m². Z uvedenej nájomnej zmluvy je zrejmé, že táto sa týka druhého podielového spoluvlastníka sporných nehnuteľností a nie žalobcu. Podľa žalovaného, v zmysle § 50 Vodného zákona je povinnosťou vlastníka pobrežného pozemku umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia, preto je nesporné, že nárok na majetkoprávne vysporiadanie zahŕňa výlučne pozemky, teda ich časti, ktoré sú súčasťou umelého koryta vodného toku Myslavského potoku. Na základe tejto skutočnosti, preto nesúhlasili s majetkoprávnym vysporiadaním pozemkov v katastrálnom území E. pokiaľ, ide o parcely EKN č. XXXX v zostatkovej výmere 383 m² (ktorá je predmetom sporu) a zvyšných parciel, ktoré sa netýkajú predmetu sporu.

24. Z čl. 94 až 98 vyplýva vzájomná komunikácia strán sporu počas roka 2018, prerokovanie návrhov kúpnych zmlúv. Z vrátenia návrhov kúpnej zmluvy zo dňa 3.8.2018 adresovanej Slovenskému vodohospodárskemu podniku, odštepnému závodu, ako štátneho podniku, zo strany žalobcu vyplýva, že kúpna cena vo výške 18,65 EUR stanovená na základe znaleckého posudku č. 57/2017 nie je akceptovateľná, pretože v podmienkach štátneho podniku v záujme hospodárneho nakladania s majetkom štátu zásadne štátny podnik akceptuje vlastné znalecké posudky. Akceptácia znaleckého posudku č. 57/2017 by znamenala precedens pre ostatné výkupy v tomto území. Žalovaný uviedol, že disponuje vlastným znaleckým posudkom č. 21/2018 pre katastrálne územie E. pre účel majetkoprávneho vysporiadania stavby - Úprava Myslavského potoku, kde všeobecná hodnota novovytvorenej parcely č. XXXX/XX odčlenenej od parcely EKN XXXX na LV č. XXXXX bola znalcom stanovená na 11,60 EUR na 1 m². K tomuto je vyznačený aj geometrický plán, kde parcela KNC XXXX/XX vedie k parcele KN-E XXXX, ktorá je predmetom sporu. Zo znaleckého posudku č. 21/2018 vyhotoveného znalcom F. K. A. vo veci stanovenia všeobecnej hodnoty pozemku, parcela KNC č. XXXX/XX, katastrálne územie E., dátum obhliadky 5.2.2018 vyplýva, že pokiaľ ide o analýzu prípadných rizík spojených s užívaním nehnuteľnosti, najmä závady viažuce sa na nehnuteľnosť a práva spojené s nehnuteľnosťou, že pozemok nemá v teréne znateľné hranice, vodný tok je predpokladom vysokej hladiny spodnej vody bez možnosti zástavby, v blízkosti sídliska Luník IX. Iné závady neboli znalcovi

známe. Zo znaleckého posudku vyplýva, že jednotková hodnota pozemku je vo výške 11,60 EUR/m². Pri oboch posudkoch bola použitá metóda polohovej diferenciacie. Z čl. 109 až 112 vyplýva ďalšia komunikácia strán sporu v e-mailovej podobe.

25. Z Nájomnej zmluvy č. D6/42/NP/49330/08 z 20.12.2008 (čl. 234) uzatvorenej medzi žalobcom ako prenajímateľom a žalovaným ako nájomcom vyplýva, že predmetom zmluvy je prenájom nehnuteľnosti - parcely zapísanej na LV č. XXXXX, katastrálne územie E.. Ide o parcelu XXXX v celkovom zábere 415 m² a parcelu XXXX v celkovom zábere 565 m², pričom podiel prenajímateľa je 480 m². Nehnuteľnosť sa prenájma od 1.1.2008 do doby majetkovoprávneho vysporiadania, z dôvodu jej užívania nájomcom.

26. Z návrhu Dohody o urovnaní č. L1/49127/4/19 vyplýva, že žalobca A. B. a žalovaný Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik uzatvárajú dohodu o vysporiadaní vzájomných práv a povinností, v zmysle ktorej žalovaný uznal nárok na vyplatenie finančnej náhrady vo výške 1,865 EUR/m² na rok, pričom pri dohode o výške finančnej náhrady vychádzali zo znaleckého posudku č. 57/2017, pričom všeobecná hodnota nájmu bola určená ako 10% všeobecnej hodnoty nehnuteľností tvoriacich predmet užívania. Z návrhu dohody vyplýva, že z pozemkov parcely registra EKN č. č. XXXX B. XXXX/XXX žalovaný užíva výmeru 441,50 m². Tento návrh dohody o urovnaní mal byť za obdobie 17.10.2016 až do 31.12.2019. K jej uzatvoreniu však nedošlo.

27. Na čl. 271 až 296 sa nachádza elektronická komunikácia medzi stranami sporu k mimosúdному usporiadaniu vzťahov k možnosti uzatvoriť kúpnu zmluvu a vysporiadanie doterajších záväzkov.

28. Z vyjadrenia Okresného úradu Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia z 27.6.2018, adresovaného tretej osobe L. D. vyplýva, že v uvedenej lokalite (parcely č. XXXX, XXXX/XXX) sa nachádza upravené koryto Myslavského potoka upravené polovegetačnými tvárniciami, t.j. v úseku od mosta na US Steel až po most na Luník IX. Správca toku prevzal realizovanú úpravu potoka do správy v roku 1983.

29. Z Kúpnej zmluvy z 14.6.2021 uzatvorenej medzi stranami sporu (čl. 520) vyplýva, že predávajúci ako podielový spoluvlastník parcely č. XXXX, LV č. XXXXX, kat. územie E. s výmerou 892 m² a parcely č. XXXX/XXX s výmerou 341 m² predal kupujúcemu do vlastníctva Slovenskej republiky a do operatívnej správy žalovanému nehnuteľnosti, a to geometrickým plánom 142/2017 zo dňa 10.11.2017 novovytvorenú parcelu registra CKN, parc. č. XXXX/XX vo výmere 542 m² a parcelu E KN XXXX/XXX vo výmere 341 m². Celková prevádzaná výmera pripadajúca na spoluvlastnícky podiel predávajúceho je 441,50 m². Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy je geometrický plán č. 142/2017. Z kúpnej zmluvy je zrejmé, že predmetom kúpy, pokiaľ ide o predmet sporu, nebola parcela č. XXXX, podľa nového stavu vo výmere 350 m².

30. Z Geometrického plánu č. 147/2017, úradne overeného dňa 22.11.2017, súd zistil, že z výkazu výmeru vyplývajú zmeny na LV č. XXXXX. Parcela č. XXXX vo výmere 892 m², druh pozemku: trvalé trávnaté porasty sa zmenila na nový stav: parc. XXXX/XX vo výmere 542 m², druh pozemku: vodná plocha vo vlastníctve štátu, správe žalovaného a v zostávajúcej časti 350 m² je naďalej vedená ako trvalý trávnatý porast v podielom spoluvlastníctve žalobcu.

31. Z Rozhodnutia Okresného úradu Košice, katastrálny odbor zo 7.9.2021 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností vyplýva povolenie vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, parcela registra C KN parc. č. XXXX/XX o výmere 542 m², ktorá vznikla oddelením z parcely registra EKN, parc. č. XXXX vo výmere 892 m², ako aj vklad k parcele registra E KN parc. č. XXXX/XXX vo výmere 341 m² v prospech Slovenskej republiky, Slovenského vodohospodárskeho podniku, štátneho podniku v podiele 1/2. Vklad povolený dňa 7.9.2021 týmto dňom nadobudol právoplatnosť, právne účinky nastali dňom 7.9.2021.

32. Z aktuálneho LV č. XXXXX, k.ú Luník súd zistil, že podielovým spoluvlastníkom parcely registra C parcel. č. XXXX/XX vo výmere 542 m², druh pozemku: vodná plocha a pozemku registra E parcel. č. XXXX/XXX vo výmere 341 m², druh pozemku: trvalý trávnatý porast je štát, správcom je žalovaný.

33. Z vyjadrenia Okresného úradu Košice, odboru starostlivosti o životné prostredie zo dňa 16.5.2023, adresovaného právnenému zástupcovi žalobcu, vyplýva, že po preskúmaní spisových materiálov vedených na tunajšom úrade, nemá okresný úrad vedomosť o tom, ako pre rokom 1983 preteká

Myslavský potok cez hore uvedené pozemky a tiež kedy a prečo došlo k zaplaveniu predmetných parciel. Okresný úrad odporučil obrátiť sa so žiadosťou na správcu vodného toku, t.j. žalovaného.

34. Súd nárok posudzoval po právnej stránke v zmysle nasledujúcich ustanovení právnych predpisov.

35. Podľa § 488 Občianskeho zákonníka, záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

36. Podľa § 489 Občianskeho zákonníka, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

37. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

38. Podľa § 126 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. (2) Obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba.

39. Podľa § 43 ods. 1 a 2 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), vodným tokom je vodný útvar trvalo alebo občasne tečúcich povrchových vôd po zemskom povrchu v prirodzenom koryte alebo v umelom koryte, ktoré je jeho súčasťou, a ktorý je napájaný z vlastného povodia alebo z iného vodného útvaru. Vodným tokom sú aj vody v slepých ramenách, mŕtvych ramenách a odstavených ramenách, ak sú ovplyvňované hydrologickým režimom vodného toku, ako aj vody umelo vzduté v koryte. Vodným tokom zostávajú aj povrchové vody, ktorých časť tečie pod zemským povrchom alebo zakrytými úsekmi. (2) Ak preteká vodný tok po pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vodná plocha so spôsobom využitia pozemku ako vodný tok, je tento pozemok korytom. Ak preteká vodný tok po pozemku, ktorý nie je takto evidovaný v katastri nehnuteľností, je korytom pozemok tvoriaci dno a brehy, v ktorých odtekajú vody až po brehovú čiaru.

40. Podľa § 49 ods. 1-5 vodného zákona, správca vodného toku je oprávnený a) pri výkone správy vstupovať v nevyhnutnom rozsahu na cudzie nehnuteľnosti, ak na to nie je potrebné povolenie podľa osobitných predpisov, b) v záujme starostlivosti o koryto odstraňovať alebo novo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch, c) v rozsahu riadnej správy vodného toku ťažiť z koryta riečny materiál, prípadne túto ťažbu umožňovať tým, ktorí na ňu získali povolenie na niektoré činnosti (§ 23), d) v rámci súhrnného manipulačného poriadku vodných stavieb vydávať pokyny na manipuláciu s vodnými stavbami. (2) Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. (3) Ak je to nevyhnutné, môže orgán štátnej vodnej správy určiť na užívanie väčšiu šírku pobrežného pozemku, ako je uvedené v odseku 2. (4) Ak správca vodného toku pri výkone oprávnenia podľa odseku 2 spôsobí škodu, je povinný ju nahradiť podľa všeobecných predpisov o náhrade škody. (5) Správca vodného toku nezodpovedá za škody spôsobené mimoriadnou udalosťou a škody vzniknuté užívaním vodných tokov.

41. Podľa § 50 ods. 1 a 2 vodného zákona, vlastník pobrežného pozemku je povinný a) umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia, b) dbať o ochranu vôd a zdržať sa činností, ktoré môžu ovplyvniť prirodzený režim vôd vo vodnom toku, znečistiť vodu alebo inak ohroziť jej kvalitu, znemožniť alebo sťažiť riadnu prevádzku a údržbu vodného toku a s ním súvisiacich vodných stavieb, c) umožniť za náhradu umiestnenie a prevádzku ciach, vodočtov, vodomeroch a iných meracích zariadení na zisťovanie údajov o vodnom toku alebo plavebných znakov. (2) Výšku náhrady podľa odseku 1 písm. c) navrhne ten, kto uvedené zariadenie osádza. Ak vlastník pobrežného pozemku nesúhlasí s navrhnutou výškou náhrady, rozhodne o nej súd; nárok na náhradu škody nie je týmto dotknutý.

42. Podľa § 48 ods. 1 a 4 zák. č. 364/2004 Z.z., správa vodných tokov je všestranne zameraná starostlivosťou o zachovanie a rozvoj všetkých funkcií vodných tokov a ich koryt. Správca vodného toku je aj správcom pozemkov koryt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky.

Správa vodných tokov zahŕňa tieto činnosti:

- a) sledovať stav vodných tokov a pobrežných pozemkov z hľadiska zabezpečenia funkcií vodného toku,
- b) udržiavať korytá v stave, ktorý zabezpečuje ich prirodzenú alebo projektovanú prietočnosť a hĺbku vody,
- c) udržiavať alebo odstraňovať brehovú porasty vo vodných tokoch, na pobrežných pozemkoch tak, aby sa nestali prekážkou odtoku vody pri povodniach a podľa možnosti zachovali prírodné podmienky,
- d) spevňovať brehy vodných tokov, zabezpečovať ich neupravené úseky brehovými porastmi,
- e) udržiavať a čistiť koryto a odstraňovať naplaveniny, ľadové a iné prekážky a dočasné ostrovy z vodného toku, čo je nevyhnutné na zabezpečenie nehateného odtoku alebo prietoku,
- f) zabezpečovať potrebnú úpravu vodných tokov,
- g) prevádzkovať a udržiavať v riadnom stave vodné stavby zabezpečujúce funkcie vodného toku alebo slúžiace vodnému toku, ktoré má správca vodného toku v správe alebo v užívaní, prípadne je povinný ich prevádzkovať z iného dôvodu,
- h) poskytnúť odber povrchových vôd z vodných tokov na závlahy a na ich iné užívanie,
- i) vytvárať podmienky na zabezpečenie všeobecného používania vôd a ostatných funkcií vodného toku,
- j) sledovať odber vôd a vypúšťanie odpadových vôd, ako aj iné nakladanie s vodami vo vodnom toku,
- k) sledovať vody vo vodnom toku z hľadiska možných príznakov mimoriadneho zhoršenia vôd,
- l) poskytovať technické a iné podklady, odborné stanoviská potrebné na rozhodovanie a na inú správnu činnosť orgánu štátnej vodnej správy, ak ich má k dispozícii,
- m) oznamovať orgánu štátnej vodnej správy závažné nedostatky, ktoré zistí vo vodnom toku a v inundačnom území, spôsobené prírodnými vplyvmi alebo inými vplyvmi a navrhovať opatrenia na ich odstránenie,
- n) zabezpečovať ochranu pred povodňami podľa osobitného predpisu a odvádzanie alebo prečerpávanie vnútorných vôd,
- o) umiestňovať a udržiavať zariadenia na zisťovanie údajov vo vodnom toku,
- p) zabezpečovať úlohy prevádzkovateľa vodnej cesty a vytyčovať plavebnú dráhu za náhradu, q) viesť evidenciu pozemkov, ktoré tvoria koryto a inundačné územie, ak sú vo vlastníctve štátu a v správe správcu vodného toku,
- r) oznamovať údaje potrebné pre vodnú bilanciu,
- s) evidovať rozhodnutia a vyjadrenia orgánov štátnej vodnej správy, ktoré sa týkajú vodných tokov, a sledovať dodržiavanie podmienok a povinností určených v týchto rozhodnutiach,
- t) vydávať súhlas na státie plávajúceho zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche, ktorého súčasťou je aj súhlas vydaný podľa osobitného predpisu,
- u) vydávať súhlas na zriadenie požičovne plavidiel,
- v) vydávať súhlas na prevádzku prístaviska, prekladiska, výváziska alebo kotviska.

43. Podľa § 52 ods. 1 a 2 zák. č. 364/2004 Z.z., vodnými stavbami sú stavby, ich súčasti alebo ich časti, ktoré umožňujú osobitné užívanie vôd alebo iné nakladanie s vodami. Súčasťou vodnej stavby sa rozumie ďalší objekt, ktorý súvisí s prevádzkovým, výrobným alebo technologickým zariadením pri prevádzke vodnej stavby vrátane obslužných komunikácií a inžinierskych sietí, ktoré slúžia k jej činnosti. Vodnými stavbami sú najmä

- a) stavby, ktorými sa upravuje, mení alebo zriaďuje koryto, vrátane terénnych úprav s tým spojených,
- b) stavby na ochranu pred povodňami,
- c) priehrady, vodné nádrže, rybovody, rybníky, rybochovné zariadenia, hate, hrádze, vodné elektrárne, stavby na využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku a iné stavby potrebné na nakladanie s vodami,
- d) studne, stavby vodovodných potrubí, vodovodov a ďalšie vodárenské objekty samostatne slúžiace na účely zásobovania vodou,
- e) stavby stôk, stokové siete vrátane objektov na nich, čistiarne odpadových vôd a iné stavby určené na zneškodňovanie odpadových vôd a osobitných vôd a na ich vypúšťanie do povrchových vôd, podzemných vôd alebo do banských vôd a stavby určené na predchádzajúce čistenie odpadových vôd pred ich vypúšťaním do verejnej kanalizácie,
- f) hydromelioračné stavby na zavlažovanie a odvodňovanie pozemkov a na ochranu pozemkov pred vodnou eróziou,
- g) stavby, ktoré sa zriaďujú na plavebné účely v korytách alebo v iných vodných útvaroch,
- h) stavby umožňujúce využívanie vôd najmä na hromadnú rekreáciu a vodné športy,
- i) odkaliská vytvorené hrádzovým systémom, na ktoré sa odpad ukladá hydraulickým spôsobom,
- j) vodovodné prípojky, ak

1. slúžia na dodávku vody do priemyselných stavieb a poľnohospodárskych stavieb,
 2. slúžia na zásobovanie skupiny stavieb, ak to vyžaduje vlastný systém rozvodných potrubí,
 3. sú zriadené k stavbe, pre ktorú je zhotovené zariadenie na zvýšenie tlaku vody,
 4. sú dlhšie ako 100 m a dodávajú vodu s denným priemerným množstvom väčším ako 0,5 l za sekundu,
- k) kanalizačné prípojky do verejnej kanalizácie, ak
1. slúžia na vypúšťanie odpadových vôd z priemyselných stavieb a z poľnohospodárskych stavieb,
 2. slúžia na odvádzanie odpadových vôd z areálu alebo zo skupiny stavieb, ak to vyžaduje samostatnú stokovú sieť,
 3. slúžia na vypúšťanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie, ktoré vyžadujú ich predchádzajúce čistenie,
 4. sú dlhšie ako 100 m a majú vnútorný priemer väčší ako 20 cm,
- l) stavby umožňujúce využívanie energetického potenciálu podzemných vôd.
- V prípade pochybností, či ide o vodnú stavbu alebo jej súčasť, rozhodne orgán štátnej vodnej správy.

44. Podľa § 5 ods. 1, 2 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Podnik nezodpovedá za záväzky štátu alebo iných subjektov. Štát nezodpovedá za záväzky podniku, pokiaľ zákon neustanovuje inak.

45. Podľa § 6 ods. 1-3 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, podnik spravuje veci a majetkové práva zverené mu pri jeho založení, ako aj veci a majetkové práva nadobudnuté v priebehu podnikania. Veci a majetkové práva, ktoré podnik spravuje, sú majetkom štátu. Podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1, v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné. Podnik má právo majetok, ktorý spravuje, držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi; podnik nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Majetok sa môže podniku odňať iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom alebo ak tak ustanoví medzinárodná zmluva.

46. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, Slovenská republika ako právnická osoba vlastní majetok a nakladá s ním prostredníctvom správcov majetku štátu v súlade s týmto zákonom. Správca podľa § 1 ods. 1 písm. a), b) a d) môže nadobúdať majetok len do vlastníctva štátu. Správca majetku štátu vykonáva právne úkony pri správe majetku štátu v mene štátu. Správca koná v mene štátu pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje, alebo sporného majetku, ktorého správcom by mal byť podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

47. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

48. Podľa čl. 4 ods. 1 Ústavy SR, nerastné bohatstvo, jaskyne, podzemné vody, prírodné liečivé zdroje a vodné toky sú vo vlastníctve Slovenskej republiky.

49. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

50. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. (2) Bez dôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

51. Podľa § 663 Občianskeho zákonníka, nájomnou zmluvou prenajímateľ prenecháva za odplatu nájomcovi vec, aby ju dočasne (v dojednanej dobe) užíval alebo z nej bral aj úžitky.

52. Podľa § 36 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, vznik, zmenu alebo zánik práva či povinnosti možno viazať na splnenie podmienky. Na nemožnú podmienku, na ktorú je zánik práva alebo povinnosti viazaný, sa neprihliada. (2) Podmienka je odkladacia, ak od jej splnenia závisí, či právne následky úkonu nastanú. Podmienka je rozvazovacia, ak od jej splnenia závisí, či následky, ktoré už nastali, pominú.

53. Podľa § 37 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. (3) Právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

54. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

55. Podľa § 676 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, nájom sa skončí uplynutím doby, na ktorú sa dojednal, ak sa prenajímateľ nedohodne s nájomcom inak. (2) Ak nájomca užíva veci aj po skončení nájmu a prenajímateľ proti tomu nepodá návrh na vydanie veci alebo na vypratanie nehnuteľnosti na súde do 30 dní, obnovuje sa nájomná zmluva za tých istých podmienok, za akých bola dojednaná pôvodne. Nájom dojednaný na dobu dlhšiu ako rok sa obnovuje vždy na rok, nájom dojednaný na kratšiu dobu sa obnovuje na túto dobu.

56. Podľa § 677 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zrušiť nájomnú zmluvu dojednanú na neurčitú dobu možno, ak nedôjde k dohode prenajímateľa s nájomcom, iba výpoveďou.

57. Podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd.

58. Podľa § 134 Občianskeho zákonníka, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

59. Súd ustálil, že predmetom sporu je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie časti sporných parciel titulom vydania bezdôvodného obohatenia a z časti zákonný nárok na náhradu za užívanie pobrežného pozemku od 22.11.2017 do 7.9.2021. Po zrušení rozsudku súdu prvého stupňa súd pripustil zmenu žaloby (uznesenie č.k.: 42C/3/2020-687 z 18.5.2023). Predmetom sporu je zaplatenie sumy 4.356,64 EUR s príslušenstvom a náhrada nákladov spojených s uplatnením práva.

60. Žalobca si podanou žalobou uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti vo výmere 1233 m² (892 m², pokiaľ ide o pozemok parc. č. XXXX B. XXX m², pokiaľ ide o pozemok parc. č. XXXX/XXX). Rozsah zastavanosti nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu vodnou stavbou - Úprava Myslavského potoka, ktorá je v rozsahu 883 m² nebol sporný (ide o pozemok parc. č. XXXX/XXX o výmere 341 m² a pozemok parc. č. XXXX/XXX o výmere 542 m², ktorý vznikol oddelením od pozemku parc. č. XXXX o výmere 892 m²). Sporná bola vecná legitimácia strán sporu, dôvodnosť uplatnených nárokov titulom vydania bezdôvodného obohatenia a náhrady za užívanie pobrežného pozemku. Výška bezdôvodného obohatenia a zákonnej náhrady, ako aj výmera pobrežného pozemku (parc. č. 6826 o výmere 350 m²) tiež nebola sporná. Sporná bola platnosť nájomnej zmluvy. Nebolo sporné, že zmluvné strany dňa 14.6.2021 uzatvorili kúpnu zmluvu ohľadne časti predmetu sporu (542 m² vyčlenených z parcely XXXX a parcela XXXX/XXX), ktorej vklad bol povolený k 7.9.2021.

61. Úlohou súdu bolo podľa odvolacieho súdu vysporiadať sa s viacerými i skutkovými okolnosťami. V prvom rade mal súd ustáliť, či došlo k zoštatneniu sporných nehnuteľností k 1.4.1975, teda či k 1.4.1975 cez sporné nehnuteľnosti pretekal vodný tok v prirodzenom či umelom koryte. Zoštatnenie spornej nehnuteľnosti tvrdil žalovaný v odpore voči platobnému rozkazu, uvádzajúc, že má odôvodnené pochybnosti o aktívnej vecnej legitimácii žalobcu. Za situácie, keď žalobca je ako vlastníik zapísaný v katastri nehnuteľnosti a žalovaný popiera jeho vlastnícke právo tvrdením o zoštatnení pozemkov (vyvracia hodnoverné a záväzné údaje katastra), dôkazné bremeno zaťažuje žalovaného, aby preukázal, že predmetné pozemky boli ku dňu 1.4.1975 zavodnené, teda tvorili koryto (umelé či prirodzené), z akého dôvodu sa stali vlastníctvom štátu, teda prečo je ako vlastníik nesprávne zapísaný žalobca. V prejednávanej veci žalovaný neuniesol povinnosť tvrdenia a ani povinnosť dôkazu, nepredložil a ani výslovne netvrdil, že k 1.4.1975 aspoň časťou sporných pozemkov pretekal vodný tok. Tvrdenie žalovaného, že dotknuté nehnuteľnosti boli zabrané na reguláciu vodného toku a sú reálne súčasťou vodohospodársky významného vodného toku, pričom sa v rozsahu sporných pozemkov jedná o upravený vodný tok, je podľa názoru súdu neurčité a nepresné, nepostačuje na prijatie záveru, či boli sporné pozemky zavodnené, kedy boli zavodnené a ak po 1.4.1975 došlo k zavodneniu, tak na základe akého rozhodnutia, aby bolo možné posúdiť, na základe akej v ten dobe platnej

právnej úpravy došlo k zavodeniu. Preto tvrdenia žalovaného o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sú nepodložené, žalovaný neuniesol bremeno tvrdenia a dôkazu. Dokonca, podľa názoru súdu, z vykonaného dokazovania (nájomnými zmluvami s právnym predchodcom žalobcu, bratom žalobcu a so žalobcom), ktoré síce súd posúdil ako neplatné (čo súd ďalej odôvodní) a ďalej i uzatvorením kúpnej zmluvy medzi stranami sporu počas konania, vyplýva, že k predmetnému pozemku sa žalovaný v minulosti necítil ako vlastník. Súd považuje za potrebné zdôrazniť, že predmetom zoštátnenia k 1.4.1975 nemohol byť tzv. pobrežný pozemok, keďže nešlo o vodný tok, preto v tejto časti nemôže byť dôvodná argumentácia žalovaného o zoštátnení. K návrhu žalobcu, aby súd uložil žalovanému povinnosť predložiť relevantnú dokumentáciu vzťahujúcu sa na realizáciu, resp. vybudovanie umelého koryta Myslavského potoka v rokoch 1978 až 1983, súd uvádza, že v spore nebolo sporné, že správca toku prevzal realizovanú úpravu koryta Myslavského potoka až v roku 1983 ako to vyplýva z Vyjadrenia Okresného úradu Košice z 27.6.2018, na sporných nehnuteľnostiach sa nachádza vodný tok a pobrežný pozemok. Doložením dokumentácie za obdobie 1978 až 1983 nie je možné zistiť stav zavodenia či nezavodenia pozemkov k 1.4.1975. Podľa názoru súdu, vychádzajúc z právnej úpravy stavebného konania, až po kolaudácii stavby (rok 1983) mohlo dôjsť k zavodeniu umelého koryta, ktoré bolo nesporne vybudované až po 1.4.1975. Súd nepovažoval za prípustné v kontradiktórnom procese ukladať strane povinnosť preukázať tvrdenia (nejde totiž o aplikáciu ust. § 150 ods. 1 CSP), ktorých nepreukázanie má predpokladané právne následky, obom stranám zjavné, a to neunesenie dôkazného bremena.

62. V prípade, ak by k 1.4.1975 sporné pozemky neboli zavodené, bolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné ustáliť, kedy a na základe akého rozhodnutia došlo k zavodeniu. V tejto súvislosti súd prvej inštancie sa zaoberal i tým, či došlo k vyvlastneniu sporných nehnuteľností. Podľa názoru súdu však strany sporu vyvlastnenie netvrdili, a nevyplýva to ani z vykonaného dokazovania. Keďže v prejednávanej spore nebolo stranami tvrdené vyvlastnenie sporných nehnuteľností štátom po 1.4.1975, súd uvádza, že k vyvlastneniu sporných nehnuteľností vydaním administratívneho rozhodnutia nedošlo. Po zrušení rozsudku súdu prvého stupňa, žalobca do spisu predložil vyjadrenie okresného úradu, že nemá informácie o tom, kedy a na základe akého rozhodnutia bol sporný pozemok zavodený. Z vyjadrenia Okresného úradu Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia z 27.6.2018, adresovaného tretej osobe L. D. vyplýva, že v uvedenej lokalite (parcely č. XXXX, XXXX/XXX) sa nachádza upravené koryto Myslavského potoka upravené polovegetačnými tvárnicami, t.j. v úseku od mosta na US Steel až po most na Luník IX. Správca toku prevzal realizovanú úpravu potoka do správy v roku 1983. Preto i vo vzťahu k tomu, kedy a na základe akého rozhodnutia došlo k zavodeniu spornej časti pozemkov, žalovaný neuniesol bremeno tvrdenia a dôkazu. Súd poukazuje, že následkom neunesenia dôkazného bremena je neúspech strany, preto súd v kontradiktórnom procese nemohol uložiť strane povinnosť tvrdiť či preukázať uvedené skutočnosti, keďže by narušil rovnosť strán sporu. Zároveň akceptujúc poznatky negatívnej dôkaznej teórie nebolo možné, aby žalobca doložil, o čom nemá vedomosť, čím nedisponuje a ani netvrdí a tým suploval neunesenie dôkazného bremena protistrany.

63. S ohľadom na predošlé body odôvodnenia je súd názoru, že žalobca je aktívne vecne legitímovaný subjekt, čo vyplýva z ust. § 123 a 132 Občianskeho zákonníka a vykonaného dokazovania obsahom spisu. Žalobca je nesporne vlastníkom i pobrežného pozemku, ktorého sa zoštátnenie netýkalo.

64. K pasívnej vecnej legitímácii súd uvádza, že podľa jeho názoru žalovaný je pasívne vecne legitímovaný. Námietku žalovaného, že pasívne legitímovanou by mala byť Slovenská republika, považuje za nedôvodnú. Podľa názoru súdu žalovaný je pasívne legitímovaný v spore, keďže štátny podnik koná v mene vlastníka majetku v konaní pred súdom. Žalovaný ako právnická osoba hospodári s majetkom štátu a je zapísaný v Obchodnom registri. Z ustanovenia 6 ods. 1 a 2 v spojení s § 5 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb., že štátny podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1 v konaní pred súdom, možno vyvodiť, že žalovaný má zákonné oprávnenie (vecnú legitímáciu) konať namiesto štátu v spore vo veciach, ktorí sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje. Súd zistil, že koryto vodného toku je umelé, nachádza sa na ňom vodná stavba. Uvedené však neznamená, že užívaním, vykonávaním správy žalovaným na vodnom toku na pozemku žalobcu, aj pokiaľ sa správa vykonáva podľa vodného zákona, nedochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, keďže na vznik bezdôvodného obohatenia nie je potrebná protiprávnosť. Rovnako súd považoval žalovaného za pasívne vecne legitímovaného vo vzťahu k zákonnému nároku na vydanie plnenia za užívanie pobrežného pozemku. Súd poukazuje na judikatúru v obdobných veciach

žalovaného, prejednávanych i konajúcim senátom 42C, týkajúcich sa vodného toku Delňa, Torysa, kde obdobné konania boli predmetom rozhodovania i v dovolacom konaní, kde dovolací súd považoval imanentne žalovaného za pasívne vecne legitimovaný subjekt. Nakoniec súd poukazuje aj na Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Obdo/42/2020, kde dovolací súd sa zaoberal postavením štátneho podniku a jeho pasívnou vecnou legitímáciou (iného štátneho podniku, nie konkrétne žalovaného) v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom závery o existencii pasívnej vecnej legitímácie je podľa názoru súdu možné použiť i na prejednávaný spor, keďže spornou bola otázka, kto bol povinný bezdôvodné obohatenie vydať. Ďalej dovolací súd poukázal na osobitný zákon č. 278/1993 Z. z., o správe majetku štátu, ktorý upravuje správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Správa majetku štátu je súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril do správy vrátane oprávnenia využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu. Túto správu vykonáva správca majetku štátu. Takýto správca nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu, a preto má vecnú legitímáciu štát. Hoci dovolateľ tvrdil, že bola povinná bezdôvodné obohatenie vydať Slovenská republika, keďže v jej vlastníctve bola budova, na ktorej došlo k vykonaniu navyiac prác a teda k bezdôvodnému obohateniu, dovolací súd uviedol, že s uvedeným nemožno súhlasiť, nakoľko žalovaný ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, t. j. zákonom č. 111/1990 Zb., dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, je v danom prípade tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie.

65. Žalovaný namietal, že bezdôvodné obohatenie nevzniklo jednak preto, že medzi stranami bola uzatvorená platná nájomná zmluva na dobu určitú, ktorá sa v zmysle § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka obnovovala a jednak s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/289/2018 z 26.3.2019, podľa ktorého výkonom zákonných práv a plnením zákonných povinností tak na strane žalovaného nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia, teda majetkového prospechu podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to či už plnením bez právneho dôvodu, alebo na základe iných skutkových podstát vzniku bezdôvodného obohatenia (aj plnením z neplatného právneho úkonu).

66. Žalovaný vykonáva v zmysle § 48 ods. 2 písm. a) vodného zákona úlohy správcu vodného toku, rozsah činnosti správcu je podľa žalovaného definovaný predovšetkým v ust. § 48 ods. 4 a 5 vodného zákona. V zmysle § 48 vodného zákona, správca vodného toku je aj správcom pozemkov korýt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky a z vykonaného dokazovania vyplýva, že koryto rieky bolo preložené, je umelé, je na ňom umiestnená vodná stavba, preto žalovaný vykonáva činnosti uvedené v ust. § 48, ktoré predstavujú správu vodného toku (minimálne v zmysle § 48 ods. 4 písm. g). V zmysle judikatúry, už samotným umiestnením stavby na pozemku iného, bez ohľadu na užívanie stavby, sa vlastník stavby bezdôvodne obohacuje na úkor vlastníka pozemku. Keďže podľa názoru súdu žalovaný správu vodného toku vykonáva, správa vodného toku znamená, že je porovnateľná s užívaním vodného toku, preto súd zastáva názor, že už samotným umiestnením vodného toku na pozemku žalobcu a vykonávaním správy žalovaným vo vzťahu k vodnému toku, je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia dôvodný.

67. Rozhodujúce pre posúdenie žalovaného nároku bolo, či nájomná zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným dňa 20.12.2008 bola platne uzatvorená a tento nájomný vzťah naďalej trvá. V prvom rade je potrebné uviesť, že zmyslom nájomnej zmluvy je dočasné užívanie predmetu nájmu v dohodnutej dobe. Bolo sporné, či dojednanie rozvázovacej podmienky a doby trvania zmluvy v zmysle majetkoprávneho vysporiadania je dostatočne určité. Súd posúdil spojenie do majetkoprávneho vysporiadania ako rozvázovaciú podmienku, pretože zánik záväzku bol viazaný na udalosť, ktorá nastane, ale nie je zrejmé, kedy nastane. Pokiaľ má byť časový úsek rozvázovacej podmienky určený jasne, musí byť vymedzený pevne a to tak, že vopred sa vie, kedy začína a kedy končí. Podľa názoru súdu je rozvázovacia podmienka určená dostatočne určito, nie je zrejmé, kedy táto skutočnosť nastane a či vôbec nastane, preto ide o rozvázovaciú podmienku a nie o určenie času. V tomto prípade majetkoprávne vysporiadanie nie je závislé len od jednej strany, ale je závislé od dohody oboch strán, čiže jedna strana nemá možnosť ovplyvniť to, kedy takáto skutočnosť nastane. Časový úsek trvania záväzku, ktorý je vymedzený neurčito nemožno považovať za záväzok dohodnutý na čas neobmedzený. V tomto prípade je zrejmé, že strany nemali záujem uzatvoriť nájomnú zmluvu na dobu neurčitú. Mali záujem ten časový úsek ohraničiť, a to trvaním majetkoprávneho vysporiadania. Nájomnú zmluvu súd považuje za neplatný právny úkon z dôvodu, že zmluvnou stranou bol iba jeden podielový spoluvlastník, ktorého veľkosť spoluvlastníckeho podielu je 1/2, čím došlo k obchádzaniu ust. § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd uviedol, že nájomná zmluva nebola platne uzatvorená. Na tejto skutočnosti je podstatné to, že podieloví spoluvlastníci sú poloviční. Každý

má 50%, takže je podielovým spoluvlastníkom v polovici. Keď ide o dôležitú zmenu veci v zmysle § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom prenájom veci sa považuje za dôležitú zmenu veci, je potrebná dohoda podielových spoluvlastníkov o hospodárení. V tomto prípade k dohode podľa žalobcu nedošlo. Nie je možné, aby len jeden zo spoluvlastníkov uzatvoril takúto dohodu. Zmluvu o nájme mali po dohode uzatvoriť obaja podieloví spoluvlastníci (porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/39/2018 z 29.11.2018). Ďalším dôvodom, prečo zmluva nebola platne uzatvorená je aj ten, že nie je možné uzatvoriť nájomnú zmluvu iba pre ideálnu časť svojho spoluvlastníckeho podielu, to znamená každý spoluvlastník pre svoju polovicu, pretože podielové spoluvlastníctvo predstavuje ideálny podiel. To znamená, že takto určený predmet nájomnej zmluvy nie je dostatočne jasne určený. Nie je zrejmé, čo bolo predmetom nájomnej zmluvy. Podľa názoru súdu nebola tiež jasne uvedená doba trvania zmluvy, z uvedených dôvodov súd považoval nájomnú zmluvu z 20.12.2018 za neplatnú.

68. Žalovaný argumentoval závermi Rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/268/2018. Súd uvádza, že podľa jeho názoru ust. § 45 ods. 1 vodného zákona v tomto prípade nie je možné aplikovať, keďže nedošlo k zmene pôsobením vôd alebo iným prírodným vplyvom k zmene prirodzeného koryta neupraveného vodného toku, žalovaný takéto skutočnosti ani netvrdil. Súd na tomto mieste poukazuje na ustálenú judikatúru, v zmysle Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 8Cdo/186/2018, v prípade užívania cudzieho pozemku bez právneho titulu umiestnením stavby na ňom je pasívne vecne legitimovaným skutočný vlastník stavby na cudzom pozemku, kedy k jeho obohateniu dochádza už zo samotného titulu vlastníckeho práva, ktoré zakladá jeho oprávnenie užívať stavbu. Povinnosť poskytovať náhradu vlastníkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, postihuje vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom realizuje svoje vlastnícke právo. Z rovnakých dôvodov nie je podstatné ani to, či príp. komu prináša užívanie stavby zisk.

69. Pokiaľ ide o pobrežný pozemok, podľa názoru súdu ide o nárok na vydanie náhrady za užívanie pozemku v zmysle § 49 vodného zákona a nie nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. V tzv. ochrannom pásme, pri pobrežných pozemkoch sa obmedzuje vlastnícke právo vlastníka a teda dochádza k užívaniu pozemku zo strany správcu vodného toku. Dôvodom na užívanie pozemku v ochrannom pásme je ust. vo vodnom zákone, ktoré umožňujú správcovi užívanie a ktoré ukladá vlastníkovi povinnosť strpieť konkrétne činnosti, ktoré môže robiť správca na vodnom toku v ochrannom pásme. Hoci žalovaný uviedol, že za užívanie pobrežného pozemku vodný zákon ako osobitný predpis náhradu nestanovuje (pozn. súdu, až na vybrané situácie napr. § 50), súd bol názoru, že čo nie je právnou úpravou zakázané, je dovolené. Súd vo vodnom zákone nenašiel konkrétne ustanovenie o náhrade za užívanie pobrežného pozemku, avšak súd aplikujúci čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, o tom, že obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba za náhradu a čl. 4 ods. 2 Základných princípov CSP, dospel k záveru o dôvodnosti náhrady za užívanie pobrežného pozemku.

70. Pokiaľ ide o výmeru pobrežného pozemku, tá medzi stranami sporu nebola sporná, ide o 350 m². Medzi stranami nebolo sporné, že Myslavský potok je vodohospodársky významným vodným tokom, preto pobrežný pozemok je v rozsahu 10 m od brehovej čiary (§49 ods. 2 vodného zákona). Následne výpočtom súd usúdil, že ide o pozemok o výmere: 10 m na výšku od brehovej čiary x 35 metrov na šírku. Súd dospel k záveru, že žalovaný pozemok využíva. Žalovaný netvrdil opak o neužívaní pozemku, uviedol, že neužíva pobrežný pozemok nepretržite. Oprávnenie žalovaného užívať pobrežný pozemok vyplýva z vodného zákona, dokonca v prípade potreby je povinnosť správcu užívať pozemok na zabezpečenie správy vodného toku. Vzhľadom i na výmeru, že ide o úzky pás od hranice vodného toku, nie je možné účelne a hospodárne využívať pozemok žalobcom, takéto využitie nie je možné od žalobcu očakávať, keďže užívanie pobrežného pozemku môže na základe zákonného oprávnenia správca vodného toku regulovať. Žalobca nemôže takýto pozemok zastávať, na ňom sadiť. Podľa tvrdení žalovaného je i prístup na tento pozemok cez iné pozemky, čo v danom prípade súd nepovažuje za právne relevantné, vlastník pobrežného pozemku je podľa názoru súdu v jeho užívaní obmedzený. Keďže podľa názoru súdu obmedzenie vlastníckeho práva je možné za náhradu, preto primerane súd uvádza, že nárok vyplýva z čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a primerane i aplikujúci §49 ods. 5 písm. a) a c) vodného zákona, ktorý uvažuje nad náhradou za užívanie v prípade umiestnenia napríklad meradla. V tomto prípade bol pozemok v podielovom spoluvlastníctve žalobcu nesporne vo veľkej časti zastavaný vodnou stavbou a vo zvyšku tvorí pobrežný pozemok. Keďže je súd názoru, že v tomto prípade je žalobca obmedzený vo výkone spoluvlastníckeho práva k parcele vo výmere 350 m², tak ako uvádza žalobca a zo samotnej povahy parcely vyplýva, že ide o pobrežný pozemok, ktorého charakter súvisí s vodným tokom, správou koryt, pričom v zmysle § 49 vodného zákona je vlastník pobrežného pozemku povinný

umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia v zmysle § 50 vodného zákona, z uvedeného vyplýva, že výkon vlastníckeho práva je obmedzený, za čo žalobcovi patrí náhrada. Súd žalobcovi priznal náhradu za takéto obmedzenie odkazujúc na ust. čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, ktorého výšku posudzoval rovnako ako výšku bezdôvodného obohatenia.

71. Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia a náhrady za užívanie pobrežného pozemku, kde podľa názoru súdu je náhrada v rovnakej výške ako pri bezdôvodnom obohatení, a teda spočíva vo výške nájomného, je potrebné podľa názoru súdu vychádzať zo znaleckého posudku č. 51/2017, ktorý bol vyhotovený presne na sporné nehnuteľnosti. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že výška ročného nájomného je 10% ceny nehnuteľnosti, nebol sporný medzi stranami výpočet a výška bezdôvodného obohatenia. V zmysle záverov znaleckého dokazovania súd vychádzal z ročného nájomného vo výške 1.149,80 EUR, za polovicu spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti vo výmere 1.233,- m². Súd poukazuje, že zo stanovenia nájomného v zmysle znaleckého posudku sa vychádzalo aj pri stanovení kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy z 14.6.2021. Vzhľadom na uvedené súd priznal žalobcovi nerozporovanú sumu 4.356,64 EUR (3.169,04 EUR + 1.187,60 EUR), tak ako to je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku.

72. Súd uvádza, že k zoštátneniu sporných pozemkov nedošlo, preto nie je potrebné sa zaoberať ani argumentáciou žalobcu o ich vyržaní.

73. Podľa ust. § 517 ods. 1 prvá veta a ods. 2 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania. Výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

74. Podľa ust. § 3 ods. 1 nar. vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.2.2013, zmeneného nar. vlády č. 20/2013 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

75. V zmysle § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právny predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

76. V prejednávanvej veci si žalobca uplatnili okrem istiny aj príslušný ročný úrok z omeškania odo dňa, kedy sa žalovaný dostal do omeškania s vydaním bezdôvodného obohatenia, pričom v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia sa žalovaný dostal do omeškania dňom nasledujúcim po dni, keď ho žalobca požiadal o splnenie povinnosti. Oznámením o absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy z 26.9.2019 žalobca žalovanému oznámil, že považuje nájomnú zmluvu za absolútne neplatný právny úkon, bez právneho dôvodu dochádza k užívaniu jeho pozemku. Podľa doručky bolo Oznámenie doručené žalovanému dňa 30.9.2019, preto žalobca požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku od 1.10.2019 do zaplataenia, pôvodne zo sumy 2.299,60 EUR a následne po pripustení zmeny žaloby, i zo sumy 869,44 EUR od 27.8.2020 do zaplataenia a zo sumy 1.187,60 EUR od 5.10.2021 do zaplataenia. Keďže je žalovaný v omeškaní s peňažným plnením, žalobca ma v zmysle ust. § 517 Občianskeho zákonníka právo aj na zaplataenie úrokov z omeškania z dlžnej sumy odo dňa nasledujúceho po výzve na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovanému, preto súd zaviazal žalovaného k plateniu úrokov z omeškania tak ako je to uvedené vo výroku I. rozsudku. Výšku úrokov z omeškania súd žalobcovi priznal v súlade s ust. § 3 ods. 1 nar. vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.2.2013 a v danom prípade činí 5% z dlžnej sumy ročne.

77. Súd žalovaného zaviazal i k zaplataeniu sumy 480,- EUR, ktorá bola medzi stranami sporu nesporná, predstavujúca náklady, ktoré žalobca vynaložil na zaobstaranie znaleckého posudku č. 57/2017 vypracovaného znalcom Ing. Szöllössi, v ktorom bola stanovená všeobecná hodnota i sporných nehnuteľností. Keďže mal súd z faktúry k znaleckému posudku nesporne preukázané, že žalobca vynaložil náklady spojené s uplatnením pohľadávky, spočívajúce v odmene za vypracovanie znaleckého posudku, súd zaviazal žalovaného k ich úhrade.

78. O splnení povinnosti v 3-dňovej lehote súd rozhodol v súlade s ust. 232 ods. 3 CSP.

79. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi voči žalovanému súd priznal nárok na náhradu trov konania a trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, nakoľko žalobca bol v konaní v celom rozsahu úspešný.

80. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v dvoch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozsudku vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) týkajú sa vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

V prípade, ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.